

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Тараса Шевченка

Циклова комісія трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

навчальної роботи

Павло ЯЛОВСЬКИЙ

«*серпень*» 20*25* року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**
Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
Спеціальність **014.10 Середня освіта (Технології)**
Освітньо-професійна програма **Середня освіта**
(Трудове навчання та технології)

Мушак О.М. Вступ до спеціальності: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Технології), Кременець, 2025. 13 с.

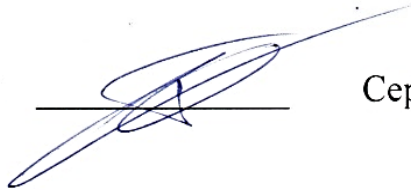
Розробник:

Мушак Олександра Мирославівна – викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії

Сергій ТОМАШІВСЬКИЙ

Вступ

Сучасні трансформаційні процеси в системі загальної середньої освіти, зокрема впровадження нових державних стандартів, оновлення змісту освітніх галузей та інтеграція технологічної освіти, зумовлюють необхідність переосмислення підходів до підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій. Це вимагає оперативного вдосконалення методологічних засад професійної підготовки, оновлення змісту навчальних дисциплін і створення сучасного навчально-методичного забезпечення освітнього процесу у закладах фахової передвищої освіти.

Дисципліна «Вступ до спеціальності» є важливою складовою професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій і спрямована на формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про обрану професію, її соціальну значущість, зміст та перспективи розвитку в умовах сучасного освітнього простору. У процесі вивчення курсу здобувачі освіти ознайомлюються з особливостями педагогічної діяльності, структурою освітньої системи, нормативно-правовим забезпеченням освіти, а також із вимогами до професійної компетентності сучасного вчителя.

Метою дисципліни є адаптація студентів до умов навчання у закладі фахової передвищої освіти, формування мотивації до обраної професії, розвиток професійної спрямованості, а також закладення основ педагогічної культури та професійної етики.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Трудове навчання та технології) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології).

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристик а навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів ECTS – 3	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Нормативна
Змістових модулів - 2	Спеціальність: 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)	
Загальна кількість годин - 90	Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Трудове навчання та технології)	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		3-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних –2 год. самостійної роботи здобувача – 3,6 год	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	18
		Семінарські
		8
		Практичні
		6
		Самостійна робота
		58 год.
		Вид контролю:
		Залік – 3 семестр

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 36 % / 64 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про сутність і зміст майбутньої професійної діяльності вчителя трудового навчання та технологій, усвідомлення соціальної значущості обраної професії та її ролі в сучасному освітньому просторі.

Важливим аспектом є забезпечення адаптації студентів до умов навчання у закладі фахової передвищої освіти, ознайомлення їх зі структурою освітнього процесу, особливостями організації навчальної діяльності, принципами академічної доброчесності та основами самостійної роботи. Дисципліна спрямована на формування стійкої мотивації до професійного зростання, розвитку інтересу до педагогічної діяльності та усвідомленого ставлення до власної освітньої траєкторії.

Крім того, мета курсу передбачає закладення основ педагогічної культури, професійної етики, комунікативних умінь та навичок ефективної взаємодії в освітньому середовищі. Особлива увага приділяється формуванню первинних уявлень про професійну компетентність учителя, сучасні вимоги до нього, а також розвиток здатності до саморефлексії, самоосвіти та безперервного професійного вдосконалення.

Таким чином, вивчення дисципліни створює підґрунтя для подальшого опанування фахових і методичних дисциплін, сприяє становленню професійної ідентичності майбутнього педагога та його готовності до успішної реалізації в освітній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення здобувачів освіти з сутністю та соціальною значущістю педагогічної професії;
- формування початкових уявлень про професійну компетентність педагога;
- розкриття специфіки діяльності вчителя трудового навчання та технологій;
- розвиток педагогічної етики та культури спілкування;
- сприяння професійному самовизначенню майбутнього педагога.

Засвоєння дисципліни сприятиме формуванню у здобувачів освіти ключових і професійних компетентностей, необхідних для подальшого успішного навчання та майбутньої педагогічної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК1 Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК4 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.

СК5 Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі

СК6 Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.

СК8 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК9 Здатність до планування освітнього процесу в межах посадових обов'язків.

СК10 Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти.

СК11 Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК15 Здатність до попередження булінгу та протидії різним проявам насильства.

Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання:

РН1 Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН8 Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

РН9 Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями.

РН10 Планувати освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.

РН11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Професійна діяльність та особистість педагога

Тема 1. Основи педагогічної діяльності

Виникнення та становлення педагогічної професії. Сутність, структура та об'єкт педагогічної діяльності. Специфіка праці вчителя трудового навчання та технологій: поєднання інтелектуальної та практичної (технологічної) складових. Види педагогічної діяльності. Функції педагогічної діяльності.

Тема 2. Вимоги до особистості вчителя

Професіограма сучасного вчителя технологій. Професійна компетентність учителя, її структура. Професійна етика та імідж педагога. Педагогічне покликання і педагогічні здібності. Компоненти педагогічної майстерності. Протипоказання до педагогічної діяльності.

Тема 3. Заклад загальної середньої освіти як основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя

Типи закладів загальної середньої освіти. Діяльність ЗЗСО. Структура управління школою. Права та обов'язки вчителя згідно із Законом України «Про повну загальну середню освіту». Матеріально-технічна база: специфіка облаштування шкільних майстерень.

Тема 4. Особливості особистості школяра, його права і обов'язки

Вікова періодизація та психологічні особливості учнів (молодший, підлітковий та старший шкільний вік). Охорона дитинства: Конвенція ООН про права дитини. Взаємодія вчителя та учня на засадах педагогіки партнерства.

Змістовий модуль 2. Педагогічна комунікація та саморозвиток

Тема 5. Професійне спілкування у діяльності вчителя

Спілкування як основа педагогічної діяльності, інструмент навчання та виховання. Структура, функції та стилі педагогічного спілкування. Бар'єри у спілкуванні та шляхи їх подолання.

Тема 6. Мистецтво педагогічного спілкування

Технологія спілкування. Техніка мовлення, невербальні засоби комунікації. Педагогічний артистизм та культура мовлення вчителя. Конфліктологія: стратегії поведінки вчителя в конфліктних ситуаціях.

Тема 7. Вища педагогічна освіта в Україні

Тенденції розвитку вищої освіти України на сучасному етапі. Завдання навчальних закладів. Навчальний план закладу педагогічної освіти. Принципи та основні форми організації навчального процесу. Форми організації контролю та оцінювання знань і вмінь здобувачів освіти. Поняття про академічну доброчесність.

Тема 8. Самостійна і науково-дослідна робота здобувачів освіти

Наукова організація праці здобувачів освіти. Робота з першоджерелами та науковою літературою. Науково-дослідна робота здобувачів освіти як один із напрямів самостійної роботи. Підготовка рефератів, курсових робіт та участь у наукових конференціях. Педагогічна практика як форма самостійної роботи. Пошук інновацій у галузі декоративно-прикладного мистецтва та сучасних технологій.

Тема 9. Професійне самовиховання майбутніх педагогів

Професійне самовиховання у системі підготовки майбутнього вчителя. Умови і чинники професійного самовиховання здобувачів освіти. Технологія професійного самовиховання. Етапи професійного становлення. Методи самодіагностики та самокорекції. Складання індивідуальної траєкторії професійного розвитку. Концепція «Нова українська школа» та місце технологічної галузі в ній.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усьо- го	у тому числі				
		лекц	практ	сем	лаб	с. р.
Змістовий модуль 1. Професійна діяльність та особистість педагога						
Тема 1. Основи педагогічної діяльності	8	2	-	-	-	6
Тема 2. Вимоги до особистості вчителя	11	2		2	-	7
Тема 3. Заклад загальної середньої освіти як основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя	8	2	-	-	-	6
Тема 4. Особливості особистості школяра, його права і обов'язки	11	2	-	2	-	7
Змістовий модуль 2. Педагогічна комунікація та саморозвиток						
Тема 5. Професійне спілкування у діяльності вчителя	11	2	2	-	-	7

Тема 6. Мистецтво педагогічного спілкування	11	2	-	2	-	7
Тема 7. Вища педагогічна освіта в Україні	10	2	-	2	-	6
Тема 8. Самостійна і науково-дослідна робота здобувачів освіти	10	2	2	-	-	6
Тема 9. Професійне самовиховання майбутніх педагогів	10	2	2	-	-	6
Разом годин	90	18	6	8	-	58

5. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Професія педагога в сучасному суспільстві	2
2.	Заклад загальної середньої освіти – основна ланка в системі освіти України	2
3.	Організація ефективного педагогічного спілкування	2
4.	Організаційно-педагогічні засади практичної підготовки майбутнього вчителя	2
5.	Організація самостійної і науково-дослідної роботи здобувачів в системі професійної підготовки	2
6.	Організація професійного самовиховання майбутніх педагогів	2
7.	Особливості модернізації вищої педагогічної освіти в Україні	2
	Усього годин	14

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст роботи	Кількість годин
1.	Скласти порівняльну таблицю «Відмінності між ремісником-майстром та вчителем технологій».	6
2.	Написати есе-роздум на тему: «Мій ідеал сучасного вчителя трудового навчання». Сформулюйте 5 головних професійних цінностей.	7
3.	Ознайомитися зі Статутом одного із закладів освіти (можна обрати школу, де ви навчалися) та виписати основні обов'язки вчителя.	6

4.	Підготувати пам'ятку для вчителя «Психологічні особливості роботи з підлітками на уроках технологій» (враховуючи питання техніки безпеки та емоційного стану).	7
5.	Проаналізувати запропоновану педагогічну ситуацію (кейс) та визначити, який стиль спілкування застосував учитель.	7
6.	Підготувати вправу на розвиток техніки мовлення (скоромовки або дикційні вправи) та записати короткий відеовиступ (1-2 хв) з презентацією обраного об'єкта праці.	7
7.	Скласти графічну схему структури фахового коледжу КОГПА(відділи, кафедри, циклові комісії, адміністрація)	6
8.	Скласти бібліографічний список (не менше 5 джерел) з актуальної теми в галузі сучасних технологій або декоративно-прикладного мистецтва, дотримуючись правил оформлення.	6
9.	Розробити власний «План професійного зростання на період навчання в коледжі» (визначити, якими технологіями ви хочете оволодіти додатково).	6
	Усього годин	58

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час самостійної роботи

1-2 бали – здобувач фахової передвищої освіти не здатен чітко окреслити мету та завдання, що стоять перед ним; відсутнє розуміння ключових термінів та понять, що використовуються у рамках даної дисципліни; спостерігається низька мотивація до самостійної роботи та практичного застосування знань.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти не достатньо володіє матеріалом, у відповідях допускає помилки та неточності, посередньо володіє термінологією.

4 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє матеріалом, дає чітку, але не вичерпну відповідь; формулює власну думку без чіткої аргументації; правильно виконує самостійні завдання, допускає незначні помилки.

5 балів – здобувач фахової передвищої освіти дає аргументовану та вичерпну відповідь; володіє теоретичними знаннями та здатний до їх практичного використання; правильно виконує самостійні завдання; активно працює над підвищенням рівня своєї професійної компетентності.

7. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (лекція-інформація, проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція-демонстрація, лекція-візуалізація), практичні заняття, бесіда, розповідь, практичні та дослідні роботи, самостійна робота, спостереження, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проєктів.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення відчуття успіху у навчанні.

8. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове), семінарські та практичні заняття, перевірка виконання здобувачами завдань самостійної роботи.

Як результати навчання за освітнім компонентом може бути визнана участь здобувачів фахової передвищої освіти у програмах формальної та/або неформальної освіти (курси підвищення кваліфікації, тренінги, вебінари, майстер-класи тощо) за умови документального підтвердження (сертифікати, свідоцтва, програми курсів), встановлення відповідності набутих компетентностей програмним результатам навчання за освітнім компонентом та згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в фаховому коледжі.

Підсумковий контроль: залік у 3-ому семестрі.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»

Оцінку «5», «відмінно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який демонструє глибоке розуміння навчального матеріалу, вільно володіє термінологією та вміє застосовувати знання на практиці, має здатність до чіткого та логічного викладу думок, демонструє високі комунікативні навички та готовність до професійної діяльності в галузі технологічної освіти.

Оцінку «4», «добре» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який демонструє базове розуміння ключових концепцій курсу, але допускає термінологічні помилки та не завжди аргументує свою позицію, практичні завдання виконує з незначними помилками.

Оцінку «3», «задовільно» – здобувач фахової передвищої освіти, який демонструє базове розуміння матеріалу, проте аналітичні навички виражені слабо, відповіді переважно шаблонні, спостерігаються значні помилки у фактах.

Оцінку «2», «незадовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який частково відтворює незначну частину навчального матеріалу, демонструє елементарні знання теоретичного матеріалу; не здобув достатніх

знань, умінь та навичок для ефективної педагогічної діяльності, має труднощі з висловленням своєї думки.

9. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс з предмету. періодичні видання, методичні та навчальні посібники, мультимедійні презентації за змістом тем.

10. Рекомендована література

Базова

1. Балл Г.О., Зливков В.Л., Копилов С.О. Педагогічна комунікація та ідентичність педагога. Київ: Педагогічна думка, 2011.
2. Бібік Н.М. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja : navch. – metod. posibnik. Київ : Літера «ЛТД» , 2018. 159 с.
2. Добридень А. В. Вступ до спеціальності : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Умань : ПП Жовтий, 2011. 220 с.
3. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 168 с.
4. Мешко Г. Вступ до педагогічної професії : навч.-метод. посібник. Тернопіль : ТДПУ, 2003. 100 с.
5. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. 270 с.

Додаткова

1. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / В. Г. Кремень, С. М. Ніколаєнко, Ф. Степко та ін.; за ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. Київ: Знання, 2005, 327 с.
2. Педагогічна майстерність: Підручник /І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І.А. Зязюна. Київ: СПД Богаднова А. М., 2008. 376 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
3. Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія. URL : <http://www.kogpi.edu.te.ua/>
4. Міністерство освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/>
5. Фаховий коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка. URL : <https://kogpa.edu.ua/uk/fakhovyi-koledzh>
6. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf>

